

INCERTA GLÒRIA

Vam estrenar la primera sessió del nou curs de Llibrefòrum amb l'estranya i llarga novel·la de Joan Sales, *Incerta glòria*, recentment reeditada en motiu del centenari del seu naixement que celebrem juntament amb el de Pere Calders i el de Tísner, els quals també hem tingut present en la nostra programació anual.

La nostra xerrada es va veure una mica distorsionada perquè alguns *llibreforumencs* havien llegit una novel·la més llarga que d'altres. Joan Sales va dividir la seva obra en quatre parts, amb l'obsessió de transcriure el que s'havia esdevingut a la guerra i a la postguerra, des de la història externa i la vivència íntima de qui ha estat a primera línia. Però, finalment, va donar un títol propi a la quarta part, *El vent de la nit*, i va deixar escrita la seva voluntat de fer-ne una novel·la independent, malgrat que sempre seria una continuació de la primera. Així, depenent de l'editorial, alguns membres del Llibrefòrum van llegir una novel·la de quatre parts i altres de tres, uns havien llegit les reflexions de la postguerra i altres s'havien quedat a la Guerra Civil.

Tanmateix, els trets estilístics (una contínua digressió filosòfica que frega sovint l'absurd per la inoportunitat del moment o del personatge que la genera) i temàtics (les contradiccions ideològiques, la crueltat i absurditat de la guerra, el paper de les creences religioses enmig d'un conflicte bèl·lic o enmig de la política) de Sales en són denominador comú, de manera que el debat, no s'hi va veure pas afectat.

A *Incerta glòria*, es retrata la vida de tres estaments socials a partir de l'època tràgica de la Guerra Civil:

- El soldat, en Lluís, que escriu cartes al seu germà gran, el qual ens deixa entreveure que és un home dedicat a l'església (capellà? missioner?) a qui va explicant les vicissituds del front, movent-se des de la tragèdia de la batalla a la tragicomèdia de les seves relacions i entreteniments. Retrata un home que sembla que passegi per la vida sense identificar-se amb res ni ningú amb cap passió. Malgrat que viu en el fragor de la batalla i declara amors. No escolta ni observa més enllà del seu ego, i per això mateix, quan la veritat li esclata a la cara, plora.
- La dona, la Trini, que ens relata la vivència de la guerra a la ciutat de Barcelona. A través seu coneixem la vida dels ciutadans que van haver d'aprendre a sobreviure entre la pobresa, la picardia i l'instint. Les seves paraules ens relaten les múltiples contradiccions ideològiques que observa i viu: ella mateixa és una anarquista que es converteix al catolicisme; educada en la lluita de la igualtat de classes, viu a Pedralbes i té minyona. La Trini és portaveu d'un dels testimonis més interessants de la novel·la: el seu pare, anarquista convençut i home coherent, pacifista que aconsegueix l'enemistat del seu propi grup per deixar en evidència els actes que contradiuen l'esperit de la seva ideologia.
- El capellà, en Cruells, que amb el seu testimoni ens fa conèixer la desorganització del front republicà que sovint i patèticament ens sembla un campament d'estiu, com si els soldats no fossin homes que lluiten per unes idees sinó aficionats que estan en un puzzle de fireta. En Cruells que viurà un continu debat intern per fer compatible la creença amb la vivència.

La novel·la és un font enormement interessant d'anècdotes, testimonis i reflexions sobre l'època història que ha marcat tant una terra i diverses generacions. Alhora hi ha el fil d'una història més petita, la novel·la d'un amor que es trenca pel descuit dels qui el protagonitzen, massa fluïda per acaparar l'interès del lector i massa interrompuda per reflexions filosòfiques que esdevenen repetitives.

Les dissertacions busquen el sentit al conflicte, el sentit a ser seguidors d'una ideologia que entre el pensament i el fet s'omple de contradiccions, i sobretot busca trobar un sentit a tot plegat quan s'és un home religiós. Joan Sales era profundament religiós i va viure amb un dolor més profund, més anímic, més moral, la Guerra Civil i la postguerra que la va perpetuar.

Heus ací un petit tast:

Encara hi ha el mateix senyal, entre les mateixes pàgines on tu l'havies posat;

obrint-lo pel senyal, vaig trobar aquell passatge famós on Jesús diu que per salvar-nos hem de menjar la seva carn i beure la seva sang. Tots els deixebles l'abandonen sentint-li dir una cosa tan monstruosa; i els apòstols, més o menys vacil·lants, també comencen a anar-se'n. Només queda Simó. Jesús li pregunta: "Tu també em deixaràs?" I tu havies subratllat en vermell la resposta de Simó: "Si no et segueixo a Tu, ¿a qui seguiré?" Vaig repassar tot el volum, curiosa de veure si havies subratllat altres passatges; però no. ¡Només aquest! I a la pàgina blanca de guarda, havies escrit: "La Creu o l'Absurd."

La Creu o l'Absurd...

Que tingueu una plàcida lectura!

Muntsa Farré